

Program priorytetowy NFOŚiGW *Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż*

Ciepłownictwo: efektywny ekonomicznie sposób zaopatrzenia w ciepło + poprawa jakości powietrza i ograniczenie niskiej emisji

Konieczność dostosowania instalacji do Dyrektywy MCP

Nawet 3600 instalacji (szacunki KOBIZE)

Średni koszt inwestycji ok. 20 mln zł

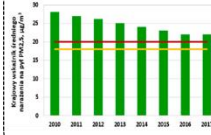
Zidentyfikowane 130 spółek ciepłowniczych należących do JST

Potencjał

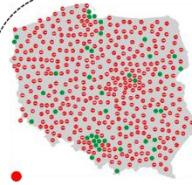

SMOG

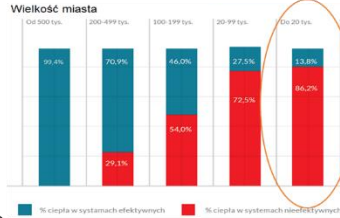
Przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń

Jakość powietrza

Ciepło systemowe pokrywa 42% krajowego zapotrzebowania na ciepło = 15 mln odbiorców 21 tys. km sieci

Systemy ciepłownicze*

Koszt uprawnień CO2

Ubóstwo energetyczne

Ceny energii

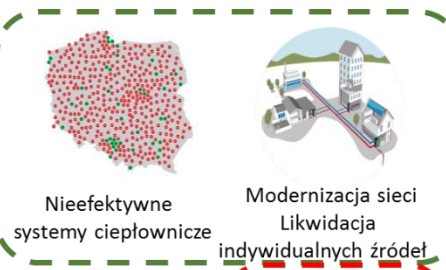
Obszary wsparcia

Ograniczanie emisji przemysłowych (IED/BAT, MCP)

Efektywność energetyczna

Nowy zakres

Optymalizacja zużycia zasobów

Geotermia

OZE

Indywidualne źródła ciepła

Kogeneracja

- Brak wymogu wysokosprawnej kogeneracji
- Brak wyłączenia instalacji z ETS
- Brak wymogu źródła > 20 MW wyłącznie na biomasie (możliwe źródła na paliwa stałe)

Beneficjent

przedsiębiorcy produkujący energię ciepłą na cele komunalno – bytowe których większościowym udziałowcem jest **jednostka samorządu terytorialnego (min. 70%)**

Moc cieplna zamówiona max **50 MW**

Budżet

500 milionów zł

Formy wsparcia

Dotacje (do 30%)

Pożyczki preferencyjne (obligatoryjne – uzupełnienie do 100%)
1-300 mln zł/ **20 lat**

Umorzenia: do 10% pożyczki
Max umorzenia: **5 mln zł**
Obligo łączenia dotacji z pożyczką

Pożyczki komercyjne
(brak możliwości udzielania pomocy publicznej)

1. Informacje ogólne

Program priorytetowy *Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż* stanowi kompleksowy instrument wsparcia odpowiadający zidentyfikowanym potrzebom związanym z ograniczaniem negatywnego wpływu na środowisko prowadzonej działalności oraz dostosowywania do zaostrzających się norm emisyjnych polskiego sektora ciepłownictwa na szczeblu powiatowym.

2. Zakres wsparcia

Program *Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż* oferuje wsparcie dla przedsięwzięć z zakresu:

- ograniczenia lub uniknięcia szkodliwych emisji do atmosfery (zarówno związanych ze źródłami spalania paliw jak i pozostałej działalności przemysłowej);
- zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych;
- przedsięwzięć mających na celu poprawę efektywności energetycznej;
- nowych źródeł ciepła i energii elektrycznej;
- modernizacji/ rozbudowy sieci ciepłowniczych;
- energetycznego wykorzystania zasobów geotermalnych.

3. Uwarunkowania

Zasadność uruchomienia programu potwierdza zidentyfikowany potencjał inwestycyjny, który wynika przede wszystkim z konieczności podjęcia przez polski sektor ciepłowniczy inwestycji dostosowujących instalacje do wymogów Dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (tzw. Dyrektywa IED)¹, aktualnych konkluzji dotyczących najlepszych dostępnych technik (tzw. Konkluzje BAT²) oraz norm emisyjnych wynikających Dyrektywy o średnich źródłach spalania (tzw. Dyrektywa MCP)³ w zakresie niezbędnych rozwiązań dotyczących m.in. odpylania, odazotowania i odsiarczania. Przedsięwzięcia związane z dostosowaniem instalacji do wymogów środowiskowych wynikających z ww. dokumentów charakteryzują się wysoką kapitałochłonnością.

Niezwykle istotne w kontekście rozwoju sektora ciepłowniczego jest fakt, że ciepłownictwo systemowe pokrywa aż 42% krajowego zapotrzebowania na ciepło (prawie 15 mln odbiorców a długość wszystkich sieci to ponad 21 tys. km). Likwidacja nieefektywnych indywidualnych źródeł ciepła i podłączanie odbiorców do ciepła systemowego jest jednym z najbardziej skutecznych i efektywnych ekonomicznie mechanizmów działania na rzecz czystego powietrza (w tym ograniczania niskiej emisji). Dodatkowo wykorzystanie ciepła systemowego oprócz korzyści środowiskowych i ekonomicznych, pozwala również poprawić bezpieczeństwo energetyczne (zwłaszcza w sytuacji integrowania w systemach lokalnych zasobów energetycznych w tym OZE), a także przeciwdziałać zjawisku ubóstwa energetycznego.

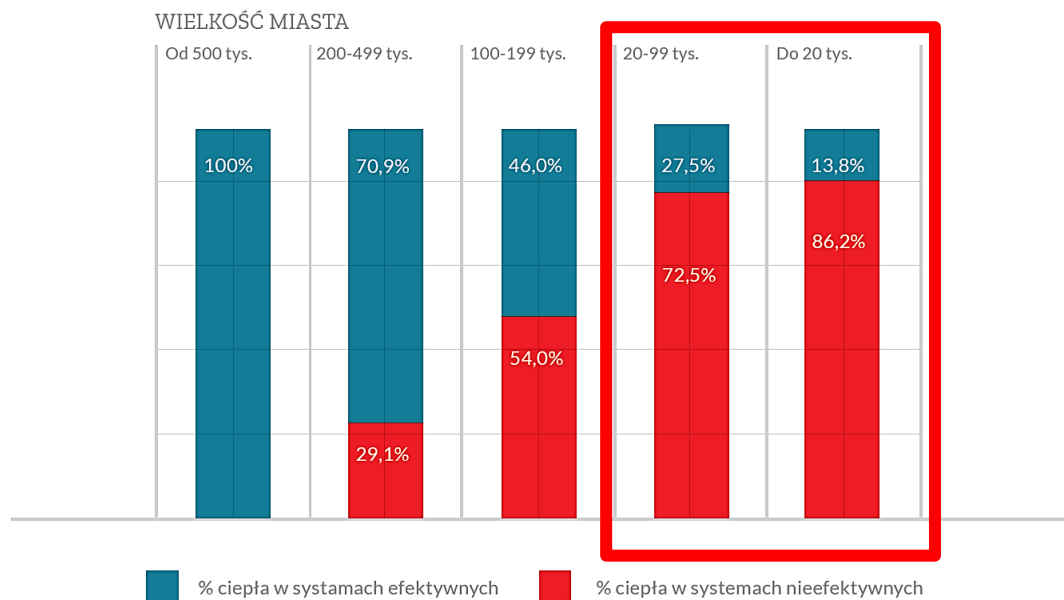
Jednym z podstawowych czynników aktualnie ograniczających możliwość rozwoju systemów ciepłowniczych jest fakt, że przepisy pozwalają na udzielanie pomocy publicznej na modernizację wyłącznie systemów ciepłowniczych spełniających definicję „efektywnego systemu ciepłowniczego” (czyli takiego, w którym do produkcji ciepła lub chłodu wykorzystuje się co najmniej: w 50 % energię ze źródeł odnawialnych lub w 50 % ciepło odpadowe lub w 75 % ciepło pochodzące z kogeneracji lub

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r., w sprawie emisji przemysłowych (Industrial Emission Directive - IED).

² BAT – Best Available Techniques

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/2193/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (Medium Combustion Plants - MCP).

w 50 % wykorzystuje się połączenie ww. energii i ciepła)⁴. W Polsce prawie 90% istniejących systemów ciepłowniczych (zwłaszcza w mniejszych miastach do 100 tys. mieszkańców) nie spełnia ww. warunku. Poniższy wykres przedstawia udział ciepła dostarczanego do miast o różnej wielkości z efektywnych systemów (źródło Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie).

Jak widać na wykresie „problem” nieefektywnych systemów dotyczy głównie ciepłownictwa „powiatowego”. W dużych miastach, powyżej 500 tys. mieszkańców, 100% ciepła jest objęte systemami efektywnymi, a na przeciwległym biegunie znajdują się małe miejscowości do 20 tys. mieszkańców, dla których tylko 14% ciepła zalicza się do tej kategorii. Osiągnięcie (lub utrzymanie) statusu efektywnego systemu wymaga od spółek ciepłowniczych podjęcia szeregu inwestycji w zakresie modernizacji i rozbudowy źródeł energii. Podjęcie koniecznych inwestycji w zakresie bazy wytwórczej, w połączeniu z potrzebami modernizacyjnymi wynikającymi ze standardów emisyjnych (MCP/IED/BAT) powoduje, że możliwość funkcjonowania i rozwoju sektora ciepłowniczego stoi w obliczu niezwykle kapitałochłonnych i technologicznie złożonych wyzwań, a ich realizacja uzależniona jest od dostępu do niezbędnych źródeł finansowania. Większość przedsiębiorstw ciepłowniczych działających na poziomie lokalnym należy do jednostek samorządów terytorialnych, a ich słaba kondycja finansowa powoduje, że możliwości podejmowania inwestycji są bardzo ograniczone. Duża liczba systemów nieefektywnych i ich rozdrobnienie są dodatkowym wyzwaniem w procesie modernizacji ciepłownictwa.

NFOŚiGW zidentyfikował 130 lokalnych przedsiębiorstw ciepłowniczych objętych przedmiotowymi normami, a których większościowym właścicielem są jednostki samorządu oraz miasta (lista przedsiębiorstw stanowi załącznik do niniejszego wniosku). Przedmiotowy Program dedykowany jest właśnie przedsiębiorcom produkującym energię ciepłą na cele komunalno-bytowe, których większościowym udziałowcem jest jednostka samorządu terytorialnego (udział przedsiębiorców prywatnych nie przekracza 30%). Jednocześnie całkowita moc cieplna zamówiona systemu ciepłowniczego, w ramach którego prowadzona jest przedmiotowa działalność, wynosi nie więcej niż 50 MW.

⁴ Definicja efektywnego systemu ciepłowniczego zawarta jest w Dyrektywie o efektywności energetycznej (2012/27/UE) z dn. 25.10.2012 i musiała zostać transponowana do polskiego porządku prawnego poprzez odpowiednie zapisy w Ustawie o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2016 poz. 831) z 20 maja 2016 r.

4. Założenia programu

Beneficjenci: przedsiębiorcy produkujący energię ciepłą na cele komunalno-bytowe, których większościowym udziałowcem jest jednostka samorządu terytorialnego (min. 70%)

Całkowity budżet programu: 500 milionów złotych (z czego 350 mln przeznaczone jest na zwrotne formy finansowania a 150 mln zł na wsparcie bezzwrotne)

Formy finansowania: dotacje, pożyczki preferencyjne (w szczególnych przypadkach z możliwością umorzenia) oraz **pożyczki na zasadach rynkowych**.

Warunki finansowania: Zakres, forma oraz zasady finansowania zostały zróżnicowane i dostosowane do charakteru wspieranych typów przedsięwzięć oraz realnych warunków i potrzeb rynku. Ze względu na formę beneficjentów, charakter wspieranych inwestycji oraz potrzeby inwestycyjne program oferuje atrakcyjniejsze niż standardowo warunki finansowania.

– dotacje: co do zasady **do 30%**, a w przypadku przedsięwzięć wykorzystujących do produkcji energii elektrycznej technologię ORC⁵ (w ramach ciepłowni/ elektrociepłowni/ elektrowni geotermalnych) poziom dotacji może wynieść **do 50%**;

– pożyczki preferencyjne: od 1 do 300 mln zł z oprocentowaniem na poziomie WIBOR 3M + 50 pb, (nie mniej niż 2 % w skali roku) ;

– w sytuacji pozyskania dotacji finansowanie w formie pożyczki jest obowiązkowe i stanowi uzupełnienie do 100% kosztów kwalifikowanych inwestycji;

– pożyczki mogą być częściowo umorzone (maksymalnie 10% udzielonej pożyczki **do 5 milionów zł**);

– okres finansowania – pożyczka może być udzielona na okres nie dłuższy **niż 20 lat**;

– pożyczki na zasadach rynkowych: to oferta skierowana do tych podmiotów, które nie mogą uzyskać pomocy publicznej są natomiast zdecydowane (lub prawnie zobligowane) na realizację przedsięwzięć zmniejszających ich negatywną presję na środowisko.

Nabór wniosków: od 1 marca 2019 do 20 grudnia 2019 r. (kwota alokacji w ramach naboru: 500 milionów złotych).

⁵ Organic Rankine Cycle. W układach ORC przy produkcji energii wykorzystuje się zamiast wody/para wodna innych organiczny czynnik roboczy, który ulega odparowaniu w niższych temperaturach, stąd możliwość wykorzystania ciepła o niskich parametrach np. odpadowego z innych procesów lub energii wód geotermalnych.